

ความเชื่อ ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี (โดยเฉพาะในพื้นที่ตำบลวัดใหม่และตำบลตลาด) เป็นการหล่อหลอมรวมกันของหลายวัฒนธรรม ทั้งไทย จีน และญวน ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิต "พหุวัฒนธรรม 3 ศาสนา" ในย่านเมืองเก่าริมน้ำจันทบุรี โดยสรุปได้ดังนี้

1. ความเชื่อทางพุทธศาสนาและประเพณีท้องถิ่น

- **การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง** : ประชาชนให้ความเคารพอย่างสูงต่อ **ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช** และ **ศาลหลักเมืองจันทบุรี** (ซึ่งมีจุดเด่นคือมีประติมากรรมเจ้าพ่อหลักเมืองแบบจีนประดิษฐานอยู่ร่วมกับหลักเมืองแบบไทย) สะท้อนถึงความเชื่อเรื่องการขอพรด้านความสำเร็จ ความแคล้วคลาด และความเป็นสิริมงคลในชีวิต

- **พิธีบูชาดาวนพเคราะห์** : เป็นประเพณีสำคัญที่วัดเขตรังนาบุญญาราม ซึ่งเป็นความเชื่อตามคติอนันตนิภายในการสะเดาะเคราะห์และเสริมดวงชะตาที่ดึงดูดผู้คนทั้งในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง

- **วัดเก่าแก่สมัยอยุธยา** : เช่น วัดโบสถ์เมือง ที่มีการสักการะพระแก้วมรกตและพระพุทธรูปโบราณ รวมถึงความเชื่อเรื่องศิลปะและวัตถุโบราณที่ปกป้องรักษาเมือง

2. ความเชื่อและศรัทธาแบบชาวไทยเชื้อสายจีน

ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรีมีศาลเจ้าจีนหลายแห่งที่เป็นศูนย์กลางความเชื่อของพ่อค้าแม่ค้าในตลาดได้แก่

- **ศาลเจ้าโจ้วซือกง และศาลเจ้าตัวเหล่าเอี้ย** : เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวจีนในย่านตลาดจันทบุรี ประชาชนมักไปขอพรเรื่องการค้าขาย สุขภาพ และความสงบสุขในครอบครัว

- **การนับถือเจ้าแม่กวนอิม** : มีวิหารและศาลเจ้าหลายแห่งที่ประดิษฐานพระโพธิสัตว์กวนอิม ซึ่งเป็นที่นิยมในหมู่ "สายมู" ที่มาขอพรเรื่องโชคลาภและความเมตตา

3. ความเชื่อและศรัทธาของคริสต์ศาสนิกชน (โรมันคาทอลิก)

- **พระนางมารีอาปฏิสนธิธรรม**: แม้วัดอาสนวิหารจะอยู่อีกฝั่งแม่น้ำ แต่ความเชื่อและศรัทธาใน "พระแม่มาเรีย" ได้แผ่ขยายมาถึงคนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองผ่านทางความสัมพันธ์และวัฒนธรรมของชุมชนริมน้ำจันทบุรี มีการจัดเทศกาลแห่พระแม่และการฉลองคริสต์มาสที่เป็นส่วนหนึ่งของปฏิทินวัฒนธรรมเมือง

ศาสนา ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัดที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี ดังนี้

ตำบล	ชื่อวัด	หมายเหตุ
วัดใหม่	1.วัดสวนมะม่วง	มหานิกาย
	2.วัดกลาง	มหานิกาย
	3.วัดเขตรังนาบุญญาราม	อนันตนิภาย
ตลาด	1.วัดโบสถ์เมือง	มหานิกาย
	2.วัดใหม่	มหานิกาย
	3.วัดตะบกเตี้ย	มหานิกาย
	4.วัดป่าคลองกุ้ง	ธรรมยุต

คริสตจักรที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี มีดังนี้

1. คริสตจักรชีวิตใหม่แบ็บติสต์ สังกัดสหคริสตจักรแบ็บติสต์ในประเทศไทย ตั้งอยู่ถนนสันติราษฎร์ ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
2. คริสตจักรเนินแห่งสันติสุข สังกัดสหกิจคริสเตียนแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ซอยชวนะอุทิศ 13 ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
3. คริสตจักรไฟแห่งพระสิริवासูก มักอยู่ในกลุ่มอิสระ หรือเครือข่ายความเชื่อแบบ "เพนเทคอส หรือ คาริสมาติก" ตั้งอยู่ถนนเลียบบเนิน ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
4. คริสตจักรพระกิตติคุณสมบูรณ์จันทบุรี สังกัดองค์การพระกิตติคุณสมบูรณ์ในประเทศ ภายใต้สหกิจคริสเตียนแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ถนนเทศบาล 2 (ตัดใหม่) ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

โบราณสถานและสถานที่ทางประวัติศาสตร์

1. หอจดหมายเหตุแห่งชาติจันทบุรี (ศาลากลางจังหวัดจันทบุรี หลังเก่า) ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลวัดใหม่ ก่อสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6 (ประมาณปี พ.ศ. 2459-2465) มีลักษณะเป็นอาคารตึก 2 ชั้น รูปทรงยุโรปสไตล์โคโลเนียล ซึ่งสะท้อนถึงยุคสมัยที่เมืองจันทบุรีมีการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดิน เดิมใช้เป็นศาลากลางจังหวัดจนถึงปี พ.ศ.2520 ก่อนจะได้รับการบูรณะและจัดตั้งเป็นหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เพื่อเก็บรวบรวมเอกสารทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดในภาคตะวันออก เป็นที่เก็บรวบรวม "จดหมายเหตุ" ภาพถ่ายเก่า แผนที่ และเอกสารทางราชการย้อนหลังไปหลายร้อยปี
2. จวนผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี เป็นโบราณสถานที่มีความสำคัญยิ่งในพื้นที่ตำบลวัดใหม่ อายุมากกว่า 110 ปี (สร้างขึ้นในช่วง ร.ศ. 131 หรือประมาณ พ.ศ. 2455) และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน โดยกรมศิลปากรเรียบร้อยแล้ว อาคารหลังนี้นอกจากจะเป็นที่พักอาศัยประจำตำแหน่งของผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วยังเป็นสถานที่ที่เคยใช้รับรองบุคคลสำคัญและเป็นศูนย์กลางการบริหารราชการในอดีต
3. วัดโบสถ์เมือง เป็นวัดเก่าแก่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในเขตตำบลตลาด อำเภอเมืองจันทบุรี โดยตั้งอยู่บนเนินสูงริมแม่น้ำจันทบุรีฝั่งขวา (ทางทิศตะวันตก) และเป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญที่สามารถเดินลงไปยังชุมชนริมน้ำจันทบูร สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2395 แต่หลักฐานทางโบราณคดีหลายอย่างบ่งชี้ว่าวัดนี้อาจสร้างขึ้นมาตั้งแต่สมัย กรุงศรีอยุธยาตอนปลาย โดยสังเกตได้จากใบเสมาหินทรายขาวและลักษณะของพระอุโบสถดั้งเดิมตั้งอยู่บนถนนเบญจมาศราชูทิศ ในทำเลที่ขนานไปกับแนวแม่น้ำ ซึ่งเป็นชัยภูมิสำคัญของเมืองจันทบุรีในอดีต
4. บ้านพักคลังจังหวัดจันทบุรี เป็นอาคารเก่าที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม ส่วนใหญ่จะเป็นบ้านพักข้าราชการเกากระดับสูง มีลักษณะเป็นอาคารไม้หรืออาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ที่มีอายุยาวนาน สอดคล้องกับรูปแบบสถาปัตยกรรมในยุคที่เมืองจันทบุรีเป็นศูนย์กลางการบริหารราชการมณฑลจันทบุรี (ช่วงรัชกาลที่ 5-6) ตั้งอยู่บนแนวสันเนินที่ขนานไปกับคลองท่าช้างและแม่น้ำจันทบุรี ซึ่งในอดีตเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างท่าเรือที่ปากน้ำราชการและคลังเก็บงบประมาณส่วนกลาง ตั้งอยู่บนถนนเลียบบเนิน ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมืองจันทบุรี
5. บ้านพักหลวงราชไมตรี เป็นบ้านตึก 2 ชั้น รูปทรงแบบศิลปะตะวันตก อาคารมีอายุมากกว่า 150 ปี สะท้อนถึงการอยู่ร่วมกันของวัฒนธรรมท้องถิ่นและการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ โดยตั้งอยู่ในถนนสุขาภิบาล ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมืองจันทบุรี (ย่านชุมชนริมน้ำจันทบูร) ปัจจุบัน ให้บริการเป็นโรงแรมบูติกประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์ชุมชน ซึ่งภายในได้เก็บรวบรวมเรื่องราวของหลวงราชไมตรี ผู้สร้างคุณูปการให้กับชาวจันทบุรีไว้มากมาย

6. ค่ายตากสิน (กองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 1 กองพลนาวิกโยธิน) เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ระดับชาติและเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในพื้นที่ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมืองจันทบุรี ซึ่งมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับความมั่นคงและประวัติศาสตร์การกอบกู้เอกราชของชาติ

7. วัดกลาง สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2200 ถือเป็นวัดที่มีอายุเก่าแก่มากที่สุดแห่งหนึ่งของจังหวัดจันทบุรี ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมืองจันทบุรี ภายในวัดกลางมีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญ คือ หลวงพ่อปู่ชัยพฤกษ์ เป็นพระประธานประจำพระอุโบสถ นอกจากนี้ยังมี “เทวาลัยสถาน” เป็นที่ตั้งของรูปเหมือนพลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์

จารีตประเพณี

ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งจัดขึ้นในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี ได้แก่

1) งานส่งเสริมประเพณีสงกรานต์ กำหนดจัดในระหว่างวันที่ 12-15 เมษายนของทุกปี ณ วัดใหม่เมืองจันทบุรี และบริเวณถนนข้าวทิพย์ (ถนนท่าแฉลบ) ซึ่งจะมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น พิธีกว่นข้าวทิพย์ ประภวครถ และขบวนแห่สงกรานต์ การสรงน้ำพระ รดน้ำคำหัวผู้ใหญ่

2) ประเพณีกว่นข้าวทิพย์วัดใหม่เมืองจันทบุรี ถือกำเนิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2506 โดยเจ้าอาวาสวัดใหม่เมืองจันทบุรีในสมัยนั้น พิธีกว่นข้าวทิพย์จัดขึ้นในวันที่ 12 เมษายน ของทุกปี

3) พิธีบูชาดาวนพเคราะห์ ณ วัดเขตรักษาพันธุ์นาบุญญาราม อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี จะมีพิธีการจุดเทียนดวงดาวนพเคราะห์ของแต่ละปีของนักษัตร 12 ปี เพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ เสริมบุญ เสริมบารมี เสริมดวง แก้ปีชง (เป็นแห่งเดียวในประเทศไทยที่พิธีกรรมต่างๆ ครบถ้วน)

4) งานเทศกาลถือศีลกินเจ ณ โรงเจบัวงามเจดีย์ (วัดเขตรักษาพันธุ์นาบุญญาราม) และโรงเจเม่งหังเจดีย์ (สมาคมสว่างกตัญญูธรรมสถาน จันทบุรี) กำหนดเอาวันตามจันทรคติ คือ เริ่มต้นตั้งแต่วันขึ้น 1 ค่ำ ถึง ขึ้น 9 ค่ำ เดือน 9 ตามปฏิทินจีนของทุกปี โดยมีกิจกรรมการสักการะบูชา พิธีสวดมนต์ การเวียนเทียน และการลอยกระทง การแห่องค์เทพเจ้ารอบบริเวณตลาด การจัดโรงทานอาหารเจและการจำหน่ายอาหารเจบริเวณด้านหน้าโรงเจ

5) งานสมโภชวันคล้ายวันเกิดองค์เจ้าพ่อหลักเมืองจันทบุรี กำหนดจัดงานเดือนตุลาคม ณ ศาลหลักเมืองจังหวัดจันทบุรี โดยมีพิธีสักการะขอพร การเลี้ยงอาหารคาวหวานแก่ผู้มาร่วมงาน